

การพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถาน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ
ชุมชนเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*

DEVELOPING THE ABILITY TO LEARN ANCIENT SITES BY COMUNITY-
BASED LEARNING ACTIVITIES OF GRADE FIFTH STUDENTS

บลวิภา อินทรสตัยพงษ์¹, พรชัย ผาดไธสง²

Bonvipa Intarasattayapong¹, Phornchai Phardthaisong²

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด^{1,2}

Roi Et Rajabhat University^{1,2}

Email : bonvipa@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีคะแนนผ่านเกณฑ์ 70 ขึ้นไปของคะแนนเต็ม รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบ่งเป็น 3 วงรอบปฏิบัติการ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 4 คน โรงเรียนบ้านสว่างดอนตู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 12 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง 2) แบบวัดความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนทั้งหมด จำนวน 4 คน มีคะแนนการวัดความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถาน เฉลี่ยร้อยละ 86.39 ซึ่งผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไปของคะแนนเต็มตามที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 100

คำสำคัญ : ความสามารถในการเรียนรู้; กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน; การเรียนรู้โบราณสถาน

ABSTRACT

This research aims to develop the ability to learn about ancient sites by using community-based learning activities. Of students in Grade 5 with a passing score of 70 or more of the full score. The research format is action research, divided into 3 target group action cycles. Including Grade 5 students in 1 classroom, totaling 4 people, Barn Sawarng DornDu School. Yasothorn Primary Educational Service Area Office, Area 1, Semester 1, Academic Year 2023. The tools used to collect data include: 1) 12 learning management plans, 1 hour per plan, totaling 12 hours. 2) Ancient sites learning ability test. Statistics used in data analysis include percentage, mean, and standard deviation.

The results of the research found that a total of 4 students had an average score of 86.39 percent on the ability to learn ancient sites, which passed the criteria of 70 percent or more of the full score as specified. Calculated as 100 percent.

Keywords : Learning ability; Community-based learning activities; Learn about ancient sites

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การเรียนประวัติศาสตร์สำคัญอย่างไร เราเห็นได้ชัดเจนในพระราชเสาวนีย์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ที่พระราชทานแก่พสกนิกร ในวันคล้ายวันพระราชสมภพเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2551 ตอนหนึ่งว่า “...แต่น่าเสียดายตอนนี้ท่านนายก เขาไม่ให้เรียนวิชาประวัติศาสตร์แล้วนะฉันไม่เข้าใจ เพราะตอนที่ฉันเรียนอยู่สวีเดนแลนด์ ก็แสนไม่มีประวัติศาสตร์อะไรเท่าไร เราก็ต้องเรียนประวัติศาสตร์ แต่ก็ต้องเรียนประวัติศาสตร์ของสวีเดนแต่เมืองไทยนี้ โอ้โฮ บรรพบุรุษเลือดทาแผ่นดิน กว่าจะมาถึงที่ให้เราเราอยู่นั่งกินกันสบาย มีประเทศชาติเนี่ย เรากลับไม่ได้เรียนประวัติศาสตร์ ไม่รู้ว่าใครมาจากไหน เอ๊ะเป็นความคิดที่แปลกประหลาดอย่างที่อเมริกา ถ้ามไปเขาก็สอนประวัติศาสตร์สอนประวัติศาสตร์บ้านเมืองของเขาที่ไหนประเทศไหนเขาก็สอน แต่ประเทศไทยไม่มีไม่ทราบว่าเป็นดินนี้มันรอดมาอยู่จนบัดนี้ได้ เพราะใครหรือว่าอย่างไรกัน” (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554) จากพระราชเสาวนีย์ ดังกล่าว ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และให้นำประวัติศาสตร์ชาติไทยมาจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง เพราะปัญหาเรื่องของชาติบ้านเมืองถูกละเลยมาเป็นเวลาช้านาน ดังนั้นการที่จะจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ให้บรรลุตามพระราชประสงค์ และตรงตามเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษา ครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์เท่านั้นที่จะช่วยรังสรรค์ พัฒนาการเรียนรู้ให้เกิดความน่าสนใจ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายด้วยการเชื่อมโยงอดีตเพื่อให้เข้าใจเหตุการณ์ในปัจจุบัน จนนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในอนาคตปลูกฝังค่านิยม จิตสำนึกรักความเป็นไทย และความเข้าใจอันดีต่อความแตกต่าง และความหลากหลายของกลุ่มคน สร้างเสริมลักษณะนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ และความเป็นเหตุเป็นผลให้เกิดในตัวผู้เรียน ซึ่งถือเป็นภารกิจสำคัญและท้าทาย"ประโยชน์ และคุณค่าประวัติศาสตร์" จะเกิดได้จาก "ครูประวัติศาสตร์มืออาชีพ"

ที่มีจิตวิญญาณของการตั้งใจจริง และมานะพยายาม เหน็ดเหนื่อยกับนักประวัติศาสตร์ที่มุ่งสร้างความเข้าใจ ในอดีตของสังคมมนุษย์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งร่างกายความรู้คุณธรรมมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความรู้ และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) จากการศึกษาประวัติศาสตร์ในยุคโลกาภิวัตน์ หรือโลกของข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็ว และอิทธิพลขยายขอบเขตได้อย่างกว้างขวางนี้ ประวัติศาสตร์มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้รู้จักใช้วิจารณญาณในการรับรู้ และประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลต่าง ๆ ในขั้นตอนที่เรียกว่า "วิพากษ์วิธีทางประวัติศาสตร์" ด้วยการประเมินจากตัวหลักฐาน ใครทำขึ้น ทำขึ้นทำไม ของจริง หรือของปลอม จากนั้นจึงประเมินข้อเท็จจริงที่ปรากฏในหลักฐาน ว่าขัดแย้งกับหลักฐานอื่น ๆ หรือไม่ ทำไม่จึงเหมือนกัน ทำไม่จึงแตกต่าง สิ่งเหล่านี้ถือเป็นกระบวนการศึกษาข้อมูลที่จำเป็น เพื่อที่จะฝึกฝนผู้เรียนให้ยึดถือเหตุผลเป็นสำคัญ ผ่านการตรวจสอบ และให้นำหนักความน่าเชื่อถือของข้อมูลหลักฐาน รวมทั้งการขจัดอคติส่วนตัว และความเชื่อดั้งเดิมออกไปอย่างไรก็ตามผู้สอนประวัติศาสตร์ควรเข้าใจด้วยว่า การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่ดีจะก่อคุณค่าด้านเจตคติ และค่านิยมให้แก่ผู้เรียน ท้องถิ่น และประเทศชาติ ตอบสนองคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตร คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และรักความเป็นไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

จากการศึกษารายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านสว่างตอนดูปีการศึกษา 2563 – 2565 (Self Assessment Report : SAR) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ ปีการศึกษา 2563 คิดเป็นร้อยละ 43.50 ปีการศึกษา 2564 คิดเป็นร้อยละ 45.20 ปีการศึกษา 2565 คิดเป็นร้อยละ 48.40 ซึ่งมีค่าผลสัมฤทธิ์ลดลงไม่เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนดไว้ ร้อยละ 70 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาประวัติศาสตร์ยังเป็นปัญหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่หลากหลาย อีกทั้งเป็นวิชาที่มีเนื้อหามากล้นล้นซับซ้อน ใช้เรียนรู้แบบท่องจำ ไม่นำพาสภาพแวดล้อมรอบตัว สื่อในการจัดการเรียนรู้ไม่เพียงพอ ไม่มีความน่าสนใจ ผู้เรียนส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณีที่ดั่งงาม รวมไปถึงรากเหง้าความเป็นมาของท้องถิ่นของตนเอง จึงทำให้ผู้เรียนไม่สามารถอธิบายข้อมูล และขั้นตอนที่ได้จากการสืบค้นข้อมูลไม่สามารถจำแนก และแยกแยะข้อเท็จจริงของข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นข้อมูลของโบราณสถานและไม่สามารถบอกความสำคัญ และประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาแหล่งเรียนรู้โบราณสถาน ซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นปัญหามากในการจัดการเรียนรู้ปัจจุบัน ส่งให้การวัด และประเมินผลระหว่างเรียน และหลังเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ของผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

การเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน (Community-based learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ชุมชนเป็นแหล่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หรือเป็นกระบวนการเรียนการสอนในชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในองค์ความรู้ที่กำหนดจากชุมชน

ภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้งด้านกระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล (บุญสืบ ไสโสม, 2553) การเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน จะทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งในหลายทักษะนั้นถือเป็นส่วนหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องของทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น ทักษะการคิด ทักษะการเรียนรู้ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำขั้นตอนการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน มาออกแบบเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถาน เนื่องจากการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง เป็นกลยุทธ์ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ว่าตนเองประสงค์จะเรียนรู้อะไร โดยมีชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้อันกว้างขวางที่จะสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นกลยุทธ์การเรียนรู้ 3) ขั้นสู่ผลสะท้อน และ 4) ขั้นประเมินผล ประสิทธิภาพ ซึ่งในทุกขั้นตอนการจัดกิจกรรม มีการนำสื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งในทุกขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับความสามารถในการเรียนรู้ที่ผู้วิจัย มีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ เกิดขึ้นกับผู้เรียน

จากสภาพปัญหาการเรียนรู้อโบราณสถาน และความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาประวัติศาสตร์ มีความสนใจในการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสว่างดอนตู ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์เกิดทักษะ ประสบการณ์ในการเรียนรู้ และสะท้อนออกมาเป็นผลงานที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง มีความตระหนักรู้ และเกิดความหวงแหนถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเองซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาชุมชนให้ยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ร้อยละ 70

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้แนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน สำหรับครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาประวัติศาสตร์

3.2 ได้แนวทางในการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน ของผู้เรียน รายวิชาประวัติศาสตร์

3.3 ได้แนวทางในการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาประวัติศาสตร์ให้กับผู้บริหาร และครูผู้สอน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในเชิงปฏิบัติการ มีรายละเอียดเกี่ยวกับการวิจัย ดังนี้ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 4 คน โรงเรียนบ้านสว่างดอนตู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งหมดจำนวน 12 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง 2) แบบวัดความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสว่างดอนตู เป็นแบบอัตนัย จำนวน 30 ข้อ การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ (Kemmis & McTaggart, 1988) โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้ 1) ขั้นวางแผน (Planning) 1.1) ผู้วิจัยดำเนินการศึกษา และวิเคราะห์ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสว่างดอนตู พุทธศักราช 2563 เพื่อวิเคราะห์มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวชี้วัด สภาพที่พึงประสงค์เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนแนวการจัดการกิจกรรม และเอกสารที่เกี่ยวข้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และศึกษารูปแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน เพื่อนำความรู้มาใช้ในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ในการส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถาน จำนวน 12 แผน นำแผนการจัดการเรียนรู้ ในการส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเหมาะสมแผนการจัดการเรียนรู้ มีคุณภาพระดับ ดี จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ ในการส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านสว่างดอนตู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 และทำการจัดการเรียนรู้แบบการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน แต่ละขั้นตอนตามวงรอบปฏิบัติการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยวงรอบปฏิบัติการที่ 1 ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน แผนที่ 1- 4 เรื่อง พระธาตุคู่จันทน์ วงรอบปฏิบัติการ 2 ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน แผนที่ 5 - 8 เรื่อง พระธาตุโพนทัน และวงรอบปฏิบัติการ ที่ 3 ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้แบบการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน แผนที่ 9 - 12 เรื่อง พระธาตุอนันท์ จากนั้นนำผลจากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน ไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป 1.2) ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน โดยดำเนินการศึกษา และวิเคราะห์ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสว่างดอนตู พุทธศักราช 2563 เพื่อวิเคราะห์มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวชี้วัด สภาพที่พึงประสงค์เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนแนวการจัดการกิจกรรม และเอกสารที่เกี่ยวข้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ กำหนดการจัดการเรียนรู้

และศึกษาเทคนิค วิธีการสร้างแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถาน แล้วเลือกรูปแบบ การวัดความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานที่สุดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำแบบ วัดความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานสร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องมาดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง ตามข้อเสนอแนะ แล้วนำแบบวัด ความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินคุณภาพ ของแบบวัด ความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถาน และปรับปรุง ตามคำแนะนำ จากนั้นนำแบบวัด ความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 คน แล้วนำข้อมูลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาคุณภาพ นำแบบวัดความสามารถ ในการเรียนรู้โบราณสถาน ไปใช้กับวัดความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถาน หลังสิ้นสุด กระบวนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงรอบปฏิบัติการ 2) ขั้นปฏิบัติการ (Act) 2.1) วงรอบปฏิบัติการ ที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการ เริ่มจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรม การเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน ตามแผนที่ 1- 4 เรื่อง พระธาตุกู่จาน ระหว่างการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมนักเรียน หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน ตามแผนที่ 1- 4 เรื่อง พระธาตุกู่จาน บันทึกคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ และสะท้อนผลการผลการจัดการเรียนรู้ วงรอบปฏิบัติการที่ 2.2) วงรอบปฏิบัติการที่ 2 เริ่มจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรม การเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน ตามแผนที่ 5 - 8 เรื่อง พระธาตุโพนทัน ระหว่างการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมนักเรียน หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน ตามแผนที่ 5 - 6 เรื่อง พระธาตุโพนทัน บันทึกคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ และสะท้อนผลการผลการจัดการเรียนรู้ วงรอบปฏิบัติการที่ 3.2.3) วงรอบปฏิบัติการที่ 3 เริ่มจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรม การเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน ตามแผนที่ 9 - 12 เรื่อง พระธาตุอานนท์ ระหว่างการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมนักเรียน หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน ตามแผนที่ 5 - 6 เรื่อง พระธาตุโพนทัน บันทึกคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ และสะท้อนผลการผลการจัดการเรียนรู้ และทดสอบแบบวัด ความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานบันทึกคะแนนแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้ โบราณสถานและสะท้อนผลการผลการจัดการเรียนรู้ 3) ขั้นสังเกตการณ์ (Observe) ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ 3.1) ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน แผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 1 - 12 ได้สังเกตพฤติกรรมนักเรียนเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้ หลังจากเสร็จสิ้น กระบวนการจัดการเรียนรู้แต่ละวงรอบปฏิบัติการ บันทึกคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ และสะท้อนผลการผลการจัดการเรียนรู้ 3.2) เมื่อจัดเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน แผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 1 - 12 เสร็จเรียบร้อย ดำเนินการวัดความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถาน จำนวน 30 ข้อ บันทึกคะแนนความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถาน และสะท้อนคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด 4) ขั้นการสะท้อนผล (Reflect) ผู้วิจัยดำเนินการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ หลังเสร็จสิ้น กระบวนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงรอบปฏิบัติการ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรม และนำแผนการจัดการเรียนรู้มาวิเคราะห์ ถึงสภาพความสำเร็จ และปัญหาความสามารถในการเรียนรู้ โบราณสถาน ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

ด้วยตนเองตามขั้นตอน ดังนี้ ขั้นเตรียม 1) ผู้วิจัยได้เตรียมกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4 คน 2) เตรียมข้อมูล สื่อ PowerPoint ประกอบการสอน
 แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ ใบความรู้ และแบบฝึกหัด ขั้นทดลอง 1) สัปดาห์ที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการ
 เริ่มจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน
 ตามแผนที่ 1- 4 เรื่อง พระธาตุกู่จาน ระหว่างการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมนักเรียน
 หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการ
 เรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน ตามแผนที่ 1- 4 เรื่อง พระธาตุกู่จาน บันทึกคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้
 และสะท้อนผลการผลการจัดการเรียนรู้ 2) สัปดาห์ที่ 2 เริ่มจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้
 โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน ตามแผนที่ 5 - 8 เรื่อง พระธาตุพนม
 ระหว่างการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมนักเรียน หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการจัดการเรียนรู้
 ในแผนการจัดการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน ตามแผนที่ 5 - 6
 เรื่อง พระธาตุพนม บันทึกคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ และสะท้อนผลการผลการจัดการเรียนรู้
 3) สัปดาห์ที่ 3 เริ่มจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้
 แบบชุมชนเป็นฐาน ตามแผนที่ 9 - 12 เรื่อง พระธาตุอานนท์ ระหว่างการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยสังเกต
 พฤติกรรมนักเรียน หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้โบราณสถาน
 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน ตามแผนที่ 9 - 12 เรื่อง พระธาตุอานนท์ บันทึกคะแนน
 หลังการจัดการเรียนรู้ และสะท้อนผลการผลการจัดการเรียนรู้ และทดสอบแบบวัดความสามารถใน
 การเรียนรู้โบราณสถานบันทึกคะแนนแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานและสะท้อนผล
 การผลการจัดการเรียนรู้ 4) นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปทำการวิเคราะห์ข้อมูล

5. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ
 ชุมชนเป็นฐาน แบ่งเป็น 3 วงรอบปฏิบัติการดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ
 ชุมชนเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วงรอบปฏิบัติการที่ 1 ประกอบด้วย แผนการ
 จัดการเรียนรู้ที่ 1 – 4 เรื่อง พระธาตุกู่จาน

ตารางที่ 1 ผลความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการ วงรอบปฏิบัติที่ 1

แผนที่	คะแนน							ผลการ ประเมิน
	คะแนน เต็ม	คะแนนที่ได้				คะแนน รวม ราย แผน	ค่าร้อยละ ราย แผน	
		เลขที่ 1	เลขที่ 2	เลขที่ 3	เลขที่ 4			
1	10	6	5	5	4	20	50.00	ไม่ผ่าน เกณฑ์

แผนที่	คะแนน							ผลการประเมิน
	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้				คะแนนรวมรายแผน	ค่าร้อยละรายแผน	
		เลขที่ 1	เลขที่ 2	เลขที่ 3	เลขที่ 4			
2	10	6	5	4	6	21	52.50	ไม่ผ่านเกณฑ์
3	10	6	5	5	7	23	57.50	ไม่ผ่านเกณฑ์
4	10	5	7	5	5	22	55.00	ไม่ผ่านเกณฑ์
คะแนนรวม	40	23	22	19	22	86	215.00	ไม่ผ่านเกณฑ์
ร้อยละ	100	57.50	55.00	47.50	55.00	53.75	53.75	ไม่ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานของนักเรียนจากการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน ในวงรอบปฏิบัติที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 21.50 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.93 คิดเป็นร้อยละ 53.75

2) ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วงรอบปฏิบัติการที่ 2 ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 – 8 เรื่อง พระธาตุโพนทัน

ตารางที่ 2 ผลความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการ วงรอบปฏิบัติที่ 2

แผนที่	คะแนน							ผลการประเมิน
	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้				คะแนนรวมรายแผน	ค่าร้อยละรายแผน	
		เลขที่ 1	เลขที่ 2	เลขที่ 3	เลขที่ 4			
1	10	7	8	9	7	31	77.50	ผ่านเกณฑ์
2	10	7	8	7	8	30	75.00	ผ่านเกณฑ์
3	10	8	9	8	6	31	77.50	ผ่านเกณฑ์

แผนที่	คะแนน							ผลการประเมิน
	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้				คะแนนรวมรายแผน	ค่าร้อยละรายแผน	
		เลขที่ 1	เลขที่ 2	เลขที่ 3	เลขที่ 4			
4	10	8	8	8	9	33	82.50	ผ่านเกณฑ์
คะแนนรวม	40	30	33	32	30	125	312.50	ผ่านเกณฑ์
ร้อยละ	100	75.00	82.50	80.00	75.00	78.13	78.13	ไม่ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานของนักเรียนจากการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน ในวงรอบปฏิบัติที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.25 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.38 คิดเป็นร้อยละ 78.13 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ในส่วนของนักเรียนที่มีคะแนนความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ในวงรอบปฏิบัติการที่ 1 ซึ่งในวงรอบปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ทั้ง 2 คน จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยแยกเป็นความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

ด้านการสืบค้น และรวบรวมข้อมูล นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้มากขึ้น ชักถามครูในประเด็นที่ไม่เข้าใจ รู้จักรวมกลุ่มวางแผนในการเพิ่มแหล่งเรียนรู้ในการสืบค้นข้อมูลโบราณสถานมากขึ้นเช่น จากหน้าหนังสือ อินเทอร์เน็ต ปรากฏชาวบ้าน มีการวางแผนในการสืบค้น และรวบรวมข้อมูลโดยการวางแผนในการตั้งคำถามในการสืบค้น และรวบรวมข้อมูล เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย และชักถามครูในประเด็นที่ยังไม่เข้าใจ ครูจะชี้แนะวิธีการตรวจสอบขั้นตอนการวางแผนในการการสืบค้น และรวบรวมข้อมูลของตนเอง

ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้นักเรียนได้รับข้อมูลจากการสืบค้น และรวบรวมข้อมูล แหล่งเรียนรู้ นักเรียนจะมีการฝึกวิเคราะห์ข้อมูลจำแนก และแยกแยะข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นข้อมูลของโบราณสถานนำไปสู่การค้นพบข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ที่ถูกต้อง ในระหว่างการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

ด้านการเห็นคุณค่าของโบราณสถาน พบว่า นักเรียนสามารถอธิบายข้อมูล และขั้นตอนที่ได้จากการสืบค้นข้อมูล จำแนก และแยกแยะข้อเท็จจริงของข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นข้อมูลของโบราณสถาน จึงทำให้นักเรียนบอกความสำคัญ และประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาแหล่งเรียนรู้โบราณสถานก่อให้เกิดความหวงแหน และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์โบราณสถานตามสภาพของตนเอง ส่งผลให้คะแนนการทำแบบฝึกหัดท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ในวงรอบปฏิบัติการมีคะแนน

ความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน ในวงรอบที่ 2 มีคะแนนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3) ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วงรอบปฏิบัติการที่ 3 ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 – 12 เรื่อง พระธาตุอานนท์ และผลการวิเคราะห์แบบวัดความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน

ตารางที่ 3 ผลความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการ วงรอบปฏิบัติการที่ 3

แผนที่	คะแนน							ผลการประเมิน
	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้				คะแนนรวมรายแผน	ร้อยละรายแผน	
		เลขที่1	เลขที่2	เลขที่3	เลขที่4			
9	10	9	7	10	7	33	82.50	ผ่านเกณฑ์
10	10	9	8	10	7	34	85.00	ผ่านเกณฑ์
11	10	8	10	10	8	36	90.00	ผ่านเกณฑ์
12	10	10	10	10	9	39	97.50	ผ่านเกณฑ์
คะแนนรวม	40	36	35	40	31	142	355.00	ผ่านเกณฑ์
ร้อยละ	100	90.00	87.50	100	77.50	88.75	88.75	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานของนักเรียนจากการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน ในวงรอบปฏิบัติการที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 35.50 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.43 คิดเป็นร้อยละ 88.75 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ในส่วนของนักเรียนที่มีคะแนนความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยแยกเป็นความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

ด้านการสืบค้นและรวบรวมข้อมูล นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้มากขึ้น ชักถามครูในประเด็นที่ไม่เข้าใจ รู้จักรวมกลุ่มวางแผนในการเพิ่มแหล่งเรียนรู้ในการสืบค้นข้อมูลโบราณสถานมากขึ้นเช่น จากหน้าหนังสือ อินเทอร์เน็ต ปราชญ์ชาวบ้าน มีการวางแผนในการสืบค้น

และรวบรวมข้อมูลโดยการวางแผนในการตั้งคำถามในการสืบค้นและรวบรวมข้อมูล เช่น ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย และซักถามครูในประเด็นที่ยังไม่เข้าใจ ครูจะชี้แนะวิธีการตรวจสอบขั้นตอนการวางแผนในการการสืบค้น และรวบรวมข้อมูลของตนเอง

ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้นักเรียนได้รับข้อมูลจากการสืบค้น และรวบรวมข้อมูล แหล่งเรียนรู้ นักเรียนจะมีการฝึกวิเคราะห์ข้อมูลจำแนก และแยกแยะข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นข้อมูลของโบราณสถานนำไปสู่การค้นพบข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ที่ถูกต้อง ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ด้านการเห็นคุณค่าของโบราณสถาน พบว่า นักเรียนสามารถอธิบายข้อมูล และขั้นตอนที่ได้จากการสืบค้นข้อมูล จำแนก และแยกแยะข้อเท็จจริงของข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นข้อมูลของโบราณสถาน จึงทำให้นักเรียนบอกความสำคัญ และประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาแหล่งเรียนรู้โบราณสถานก่อให้เกิดความห่วงแหน และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์โบราณสถานตามสภาพของตนเอง ส่งผลให้คะแนนการทำแบบฝึกหัดท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ในวงรอบปฏิบัติการมีคะแนนความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โบราณสถาน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน ในวงรอบที่ 3 มีคะแนนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

4) ผลการทดสอบแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถาน

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบวัดความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถาน หลังวงรอบปฏิบัติที่ 3

นักเรียน	คะแนน			ผลการประเมิน
	คะแนนเต็ม	คะแนน	ร้อยละ	
1	90	81	90.00	ผ่านเกณฑ์
2	90	75	83.33	ผ่านเกณฑ์
3	90	78	86.67	ผ่านเกณฑ์
4	90	77	85.56	ผ่านเกณฑ์
รวม	360	311	345.56	ผ่านเกณฑ์
\bar{X}	-	77.75	86.39	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 4 พบว่า คะแนนแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถาน หลังวงรอบปฏิบัติที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 77.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.25 คิดเป็นร้อยละ 86.39

7. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

ความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน มีคะแนนความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถาน เฉลี่ยร้อยละ 86.39 ของนักเรียนทั้งหมด ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนรู้แบบ

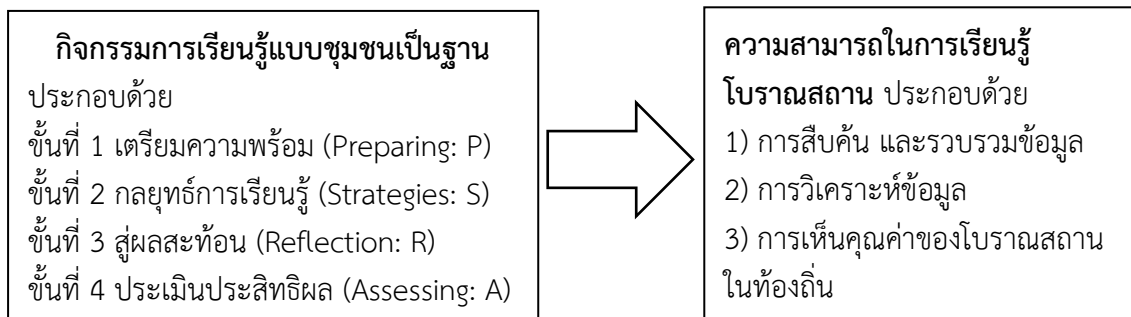
ชุมชนเป็นฐาน กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่มีคุณภาพทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในการเรียนรู้ไปในทางที่ดีขึ้น และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีขั้นตอนการสอนที่มีระบบชัดเจน เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากบริบทของชุมชน ทั้งในส่วนที่เป็นเนื้อหาความรู้ในห้องเรียนในเรื่องต่าง ๆ เช่น สภาพภูมิศาสตร์ ประวัติความเป็นมาของชุมชน วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี และความรู้ที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้ชุมชน ซึ่งนักเรียนได้มีการสำรวจพื้นที่ของชุมชนบริเวณแหล่งเรียนรู้โบราณสถาน การจัดการเรียนรู้ดังกล่าวเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงจากประสบการณ์ตรง โดยใช้บริบทที่มีอยู่จริงในชุมชน มาร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการปฏิบัติตนที่สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยที่สมาชิกทุกคน ทุกเพศ ทุกวัยมีโอกาสในการเรียนรู้ทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสว่างดอนตู กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กำหนดเนื้อหาสาระที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย และศึกษารูปแบบการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน หลักการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงรอบปฏิบัติการ ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมความพร้อม ขั้นกลยุทธ์การเรียนรู้ ขั้นสู่ผลสะท้อน และขั้นประเมินประสิทธิผล ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน และแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน จากนั้นนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และนำมาใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละวงรอบ

จากผลการวิจัยดังกล่าว การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐานนั้น มีความสำคัญต่อผู้เรียนอย่างยิ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Galbraith (1995) ได้กล่าวถึงหลักการของการศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) โดยที่สมาชิกทุกคน ทุกเพศ ทุกวัยมีโอกาสในการเรียนรู้ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาบริบท ของชุมชนเขตหนองจอก เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาผู้เรียนผ่านกระบวนการ กลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยอดชาย สุวรรณวงศ์ (2558) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตบนฐานวิถีชีวิตชุมชน เพื่อเสริมสร้างสุขภาพ ชุมชน ผลการวิจัย พบว่ารูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตบนฐานวิถีชีวิตชุมชนเพื่อเสริมสร้างสุขภาพชุมชน มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสุขภาพชุมชน โดยหลังการเข้า ร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตบนฐานวิถีชีวิตชุมชนเพื่อเสริมสร้างสุขภาพชุมชน กลุ่มตัวอย่างมีการเปลี่ยนแปลงระดับความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติเพิ่มขึ้น และกิจกรรมยังมีประโยชน์ต่อ ชุมชนในเชิงของการอนุรักษ์คุณค่า ภูมิปัญญา ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน และยังสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ศรีวรรณ ฉัตรสุริยวงศ์ (2557) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานมี 133 เงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วยชุมชนให้การส่งเสริม สนับสนุนและมีส่วนร่วมใน ทุกขั้นตอน ผู้เรียนลงพื้นที่ในชุมชนเพื่อ

เก็บข้อมูลด้วยตนเอง ฝึกการคิดและการแก้ปัญหาจาก สถานการณ์จริงที่พบในชุมชน และมีการยืดหยุ่นเวลา ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับกิจกรรม นอกห้องเรียน

จากเหตุผลดังกล่าว สนับสนุนให้ทราบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน สามารถการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ได้

8. องค์ความรู้ใหม่

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 การเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน จะทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งในหลายทักษะนั้นถือเป็นส่วนหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องของทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น ทักษะการคิด ทักษะการเรียนรู้ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำขั้นตอนการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน มาออกแบบเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้โบราณสถาน เนื่องจากการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง เป็นกลยุทธ์ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ว่าตนเองประสงค์จะเรียนรู้อะไร โดยมีชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้อันกว้างขวาง ที่จะสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นกลยุทธ์การเรียนรู้ 3) ขั้นสู่ผลสะท้อน และ 4) ขั้นประเมินผลประสิทธิภาพ ซึ่งในทุกขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน มีการนำสื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งในทุกขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับความสามารถในการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 ผู้สอนควรนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐานไปบูรณาการใช้กับวิชาประวัติศาสตร์ ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนในทุกระดับชั้น โดยปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน

9.2.2 การจัดการเรียนรู้โบราณสถานโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน นั้นครูต้องเตรียมพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คัดเลือกแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ที่ถูกต้องและ

เหมาะสมสำหรับนักเรียน ต้องมีข้อมูลแหล่งเรียนรู้จำนวนหนึ่งก่อนจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้การดำเนินกิจกรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

9.2.3 ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ครูผู้สอนควรมีวิธีการ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากรู้เพื่อนำไปสู่การค้นหาคำตอบ และส่งเสริมการคิดนอกกรอบซึ่งจะ ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

9.2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในถิ่นฐาน เกิด ความหวงแหน เห็นคุณค่า และความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นของตนเอง

9.2.5 ในกิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานนั้น ต้องมีการกำหนด กรอบเวลาให้ชัดเจน ยืดหยุ่นตามบริบทที่เป็นจริง ทั้งกิจกรรมในห้องเรียนและกิจกรรมการเรียนรู้ใน ชุมชน ต้องใช้เวลาในการในการสำรวจ สัมภาษณ์ สืบค้น และเก็บข้อมูลมากขึ้น ดังนั้นครูผู้สอนควร จัดสรรเวลาเพิ่มเติมให้กับนักเรียนล่วงหน้า

9.2.6 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โบราณสถาน ครูผู้สอนจะต้องฝึกนักเรียนให้มีความ กล้าที่จะเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ มีไหวพริบปฏิภาณในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ควรมีการศึกษารูปแบบ วิธีการ และเทคนิคการสอนในรายวิชาประวัติศาสตร์ใน ลักษณะอื่น ๆ ที่จะส่งผลต่อการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ รวมไปถึงกระบวนการสร้างองค์ ความรู้ทางประวัติศาสตร์

9.3.2 ควรมีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลแหล่งเรียนรู้ และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในเชิง ลึก และการเชื่อมโยงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ชาติไทยว่ามี ความสัมพันธ์สอดคล้องกัน หรือไม่อย่างไร

9.3.3 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในทุกโรงเรียน ก่อให้เกิดการเห็น คุณค่า สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์โบราณสถานในท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการผลักดันให้เกิดความ เข้มแข็งของชุมชนต่อไป

10. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **ตัวชี้วัดและหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- บุญสืบ โสโสม. (2553). **วิถีคนกล้า ใน เรียนรู้วิถีชุมชนกับการศึกษา**. นนทบุรี. โครงการสวัสดิการ วิชาการสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข.
- ยอดชาย สุวรรณวงศ์. (2558). **การพัฒนาแบบการเรียนตลอดชีวิตเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรม สุขภาพสำหรับสังคมไทย**. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศรীরวรรณ ฉัตรสุริยวงศ์. (2557). **กระบวนการพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). **บทสรุป และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง (พ.ศ. 2549-2553) ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Galbraith, M. W. (1995). **Community-Based Organizations at the Delivery of Lifelong Learning Opportunity**. Retrieved 25 April 2022. From <http://www.ed.gov/pubs/plliconf95/comm.html>
- Kemmis & McTaggart. R. (1988). **The Action research planner**. 3rd ed. Geelong : Deakin University, Australia.